

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY**

Αριθ. Πρωτ. 9524

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
ΓΡ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Αντιπρόεδρος
Φ. ΝΤΑΝΟΥ

Γεν. Γραμματέας
Ε. ΓΑΡΙΝΗ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΝΤΟΥΜΑ

Ταμίας
Π. ΚΟΥΚΗ

Έφορος
Χ. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ
Κ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

EXECUTIVE BOARD

President
GR. VOYAGIS

Vice President
F. DANOU

Secretary General
E. GARINI

Secretary Assistant
A. DOUMA

Treasurer
P. KOUKI

Keeper
CH. PANTAZOPOULOS

Members
CH. KARANASTASI
A. MALISIOVA
K. STROUMPOULIS

4 Δεκεμβρίου 2016

Προς: ΕΠΕΓΕΕ, ΕΕΠΦ

Θέμα: Παρατηρήσεις σχετικά με το «Σεμινάριο καταστολής και αναλγησίας στην ενδοσκόπηση»

Με αφορμή το «Σεμινάριο καταστολής και αναλγησίας στην ενδοσκόπηση» το οποίο έλαβε χώρα στις 1 – 3 Δεκεμβρίου 2017 στα πλαίσια της 15ης ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΓΕ Στόμαχος - ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΔΗΜΜΑΤΑ υπό την αιγίδα της ΕΕΠΦ έχουμε να σας διατυπώσουμε τους παρακάτω προβληματισμούς:

1. Η διεξαγωγή εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με σκοπό τη διεύρυνση της γνώσης σε θέματα κρίσιμων συμβαμάτων και την επικαιροποίηση των δεξιοτήτων αναζωογόνησης και αεραγωγού στις ιατρικές ειδικότητες είναι πολύ εύστοχη και αξίζει πάντα συγχαρητήρια. Όταν όμως περιλαμβάνεται η εκπαίδευση στη χορήγηση καταστολής από μη αναισθησιολόγους εγκυμονούνται σοβαροί κίνδυνοι. Η χορήγηση ήπιας και μέτριας καταστολής από άλλες ειδικότητες πλην των αναισθησιολόγων συμβαίνει σε πολλές χώρες προκειμένου να αντισταθμιστεί η έλλειψη αναισθησιολόγων. Ωστόσο στην Ελληνική νομοθεσία αυτό δεν προβλέπεται (*Η ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ Αρ. Φύλλου 1044 25 Νοεμβρίου 1997 ... Καθορισμός ελαχίστων ορίων προδιαγραφών για Ασφαλή Χορήγηση Αναισθησίας*) καθώς οι προδιαγραφές καταστολής και αναλγησίας καθορίζουν πως «Η χορήγηση αναισθησίας είναι ιατρική πράξη, την τελική ευθύνη της οποίας έχει ο υπεύθυνος αναισθησιολόγος...» **Ως εκ τούτου, σε περίπτωση συμβάματος οι μη αναισθησιολόγοι στην Ελλάδα που χορηγούν αναισθητικά φάρμακα κινδυνεύουν να βρεθούν υπόλογοι ποινικά.**
2. Σε όσες Ευρωπαϊκές χώρες που η νομοθεσία δεν περιορίζει τη χορήγηση καταστολής στους αναισθησιολόγους η εκπαίδευση περιλαμβάνει ένα δομημένο curriculum (Dumonceau et al. 2013, Hinkelbein et al. 2017) συμπεριλαμβανομένης και κλινικής εκπαίδευσης προκειμένου κάποιος να πιστοποιηθεί και να αναλάβει ασθενείς. Η διάλεξη διάρκειας 20 λεπτών που περιλάβατε στο πρόγραμμά σας, όπου αναλύεται η φαρμακολογία των κατασταλτικών και αναλγητικών φαρμάκων με κανέναν τρόπο δεν μπορεί να καλύψει το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο. Η εκπαίδευση με προσομοίωση είναι εξαιρετικά χρήσιμη αλλά δεν μπορεί να υποκαταστήσει πλήρως την κλινική πρακτική. Τα σεμινάρια που διδάσκουν την τεχνική σε μια μέρα εμπεριέχουν τον κίνδυνο να εκληφθούν ως πιστοποίηση και να ενθαρρύνουν τους γαστρεντερολόγους να θεωρήσουν την εκπαίδευση αυτή επαρκή.

ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ 4-6 – 115 22 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr

4-6, ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ st. - ATHENS 115 22 GREECE
TEL.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY**

Αριθ. Πρωτ. 9508

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
ΓΡ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Αντιπρόεδρος
Φ. ΝΤΑΝΟΥ

Γεν. Γραμματέας
Ε. ΓΑΡΙΝΗ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΝΤΟΥΜΑ

Ταμίας
Π. ΚΟΥΚΗ

Έφορος
Χ. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ
Κ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

EXECUTIVE BOARD

President
GR. VOYAGIS

Vice President
F. DANOU

Secretary General
E. GARINI

Secretary Assistant
A. DOUMA

Treasurer
P. KOUKI

Keeper
CH. PANTAZOPOULOS

Members
CH. KARANASTASI
A. MALISIOVA
K. STROUMPOULIS

3. Οι κατευθυντήριες οδηγίες για την καταστολή από μη αναισθησιολόγους τόσο από πλευράς γαστρεντερολόγων (Dumonceau et al 2010, Lichtenstein DR 2008) όσο και αναισθησιολόγων (Hinkelbein et al. 2017) συνιστούν ένα άτομο να είναι σχεδόν αποκλειστικά υπεύθυνο για την καταστολή και ο οποίος θα χορηγεί την καταστολή και θα ελέγχει τα ζωτικά σημεία του ασθενούς. Είναι ξεκάθαρο ότι δεν δύναται ο γαστρεντερολόγος που οφείλει να είναι προσηλωμένος στην ενδοσκοπική πράξη να είναι ο ίδιος που θα εκπαιδευθεί προκειμένου να χορηγεί και την καταστολή ο ίδιος.
4. Οι κατευθυντήριες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Αναισθησιολογίας (Hinkelbein et al. 2017) προβλέπουν πως η καταστολή από μη αναισθησιολόγους πρέπει να γίνεται σε εγκαταστάσεις όπου υπάρχει άμεση πρόσβαση σε αναισθησιολόγο. Ο πρόλογος του σεμιναρίου επισημαίνει ότι απευθύνεται «ιδιαιτέρα στους συναδέλφους που εργάζονται σε ιδιωτικό ιατρείο, μόνοι τους, χωρίς τη βοήθεια άλλου συναδέλφου ή την κάλυψη ενός Νοσοκομείου ή Κλινικής». Τόσο από νομικής όσο και από επιστημονικής πλευράς η ενθάρρυνση της χορήγησης αναισθητικών παραγόντων υπό αυτές τις συνθήκες είναι προβληματική.
5. Το θέμα της ασφάλειας της χορήγησης προποφόλης από μη- αναισθησιολόγους έχει υπάρξει πεδίο διαμάχης (Pelosi 2012). Αν και οι οδηγίες από γαστρεντερολογικές εταιρείες (Dumonceau et al 2010), η αναισθησιολογική επιστημονική κοινότητα έχει καταλήξει ότι δεν είναι ασφαλές φάρμακο στα χέρια μη αναισθησιολόγων (Hinkelbein et al. 2017, Perel 2011) Κατόπιν δε οδηγίας του FDA έχει προστεθεί στο φυλλάδιο οδηγιών της προποφόλης ότι χορηγείται μόνο από άτομα εκπαιδευμένα στη χορήγηση γενικής αναισθησίας. Η εκπαίδευση μη- αναισθησιολόγων στη χρήσης της μας βρίσκει καθολικά αντίθετους.
6. Η διακήρυξη του Ελσίνκι για την ασφάλεια του ασθενούς στην Αναισθησιολογία που έχει υπογραφεί από την πλειονότητα των Επιστημονικών Εταιρειών Αναισθησιολογίας στον κόσμο, επιφορτίζει την Αναισθησιολογία με την ευθύνη για τη διαφύλαξη της ποιότητας και ασφάλειας στην αναισθησία, και την εξασφάλιση ότι «Όλα τα ιδρύματα που παρέχουν καταστολή σε ασθενείς πρέπει να συμμορφώνονται με τα αναγνωρισμένα πρότυπα καταστολής για ασφαλή πρακτική».
7. Θέλουμε να σας διαβεβαιώσουμε ότι οι παρατηρήσεις και οι προβληματισμοί μας δεν διακατέχονται από επαγγελματικό «σωβινισμό», αλλά είναι σε πλήρη ευθυγράμμιση με την εξασφάλιση της μέγιστης ασφάλειας των ασθενών το οποίο αποτελεί εξάλλου κοινό στόχο όλων των επαγγελματιών υγείας.

Περιμένουμε τις προτάσεις σας και σας προσκαλούμε σε ένα ειλικρινή διάλογο πάνω σε όσα σας καταθέσαμε.

ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ 4-6 - 115 22 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr

4-6, ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ st. - ATHENS 115 22 GREECE
TEL.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΑΝΑΙΣΘΗΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
HELLENIC
SOCIETY OF ANAESTHESIOLOGY**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος
ΓΡ. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

Αντιπρόεδρος
Φ. ΝΤΑΝΟΥ

Γεν. Γραμματέας
Ε. ΓΑΡΙΝΗ

Ειδ. Γραμματέας
Α. ΝΤΟΥΜΑ

Ταμίας
Π. ΚΟΥΚΗ

Έφορος
Χ. ΠΑΝΤΑΖΟΠΟΥΛΟΣ

Μέλη:
Χ. ΚΑΡΑΝΑΣΤΑΣΗ
Α. ΜΑΛΙΣΙΩΒΑ
Κ. ΣΤΡΟΥΜΠΟΥΛΗΣ

EXECUTIVE BOARD

President
GR. VOYAGIS

Vice President
F. DANOU

Secretary General
E. GARINI

Secretary Assistant
A. DOUMA

Treasurer
P. KOUKI

Keeper
CH. PANTAZOPOULOS

Members
CH. KARANASTASI
A. MALISIOVA
K. STROUMPOULIS

**Με εκτίμηση
Για το Δ.Σ.**

Πρόεδρος

Γρηγόρης Βογιατζής

Η γενική γραμματέας

Ελεάνα Γαρίνη

Βιβλιογραφία

Ελάχιστες προδιαγραφές χορήγησης ασφαλούς αναισθησίας
<http://anaesthesiology.gr/media/File/pdf/FEK1044B.pdf>

Διακήρυξη του Ελσίνκι για την ασφάλεια του ασθενούς στην Αναισθησιολογία
<http://anaesthesiology.gr/media/File/pdf/ELSINKI.pdf>

FDA μη αποδοχή χρήσης προποφόλης από μη αναισθησιολόγους
<http://www.asahq.org/advocacy/fda-and-washington-alerts/washington-alerts/2010/08/fda-upholds-asa-stance-on-safe-use-of-propofol>

Dumonceau JM et al European Society of Gastrointestinal Endoscopy, European Society of Gastroenterology and Endoscopy Nurses and Associates, and the European Society of Anaesthesiology Guideline: Non-anesthesiologist administration of propofol for GI endoscopy. Endoscopy. 2010 Nov;42(11):960-74.

Dumonceau JM et al. European Curriculum for Sedation Training in Gastrointestinal Endoscopy Position Statement of the European Society of Gastrointestinal Endoscopy (ESGE) and European Society of Gastroenterology and Endoscopy Nurses and Associates (ESGENA) Endoscopy 2013; 45: 496–504

Hinkelbein J et al. European Society of Anaesthesiology and European Board of Anaesthesiology guidelines for procedural sedation and analgesia in adults. Eur J Anaesthesiol. 2017 Sep 5.

Lichtenstein DR. et al. (American Society for Gastrointestinal Endoscopy) Sedation and anesthesia in GI endoscopy. Gastrointestinal Endoscopy Volume 68, No. 5 : 2008

Perel A. Non-anaesthesiologists should not be allowed to administer propofol for procedural sedation: a Consensus Statement of 21 European National Societies of Anaesthesia Eur J Anaesthesiol 2011;28:580–584

Pelosi P. Retraction of endorsement: European Society of Gastrointestinal Endoscopy, European Society of Gastroenterology and Endoscopy Nurses and Associates and the European Society of Anaesthesiology Guideline – non-anaesthesiologist administration of propofol for gastrointestinal endoscopy European Journal of Anaesthesiology 2012, 29:208–212

ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ 4-6 – 115 22 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr

4-6, ΜΑΚΡΥΝΙΤΣΑΣ st. - ATHENS 115 22 GREECE
TEL.: 210.64.44.174 & FAX: 210.64.48.686
Website: www.anaesthesiology.gr
Email: info@anaesthesiology.gr